

**Nader onderzoek beschermde soorten
ROC Vossenlaan, Nijmegen**

Colofon

Titel : Nader onderzoek beschermde soorten ROC Vossenlaan, Nijmegen

Projectnummer: .. : 18883

Opdrachtgever ... : Snoeren Bouwmanagement Dongen BV
Postbus 320
5100 HA DONGEN

Datum : 22 november 2018
Status rapport ... : eindrapport / definitief
Bestand : 18883-eindrap.wpd

Opdrachtnemer .. : De Groene Ruimte BV
Sportstraat 42
6707 GH Wageningen
tel. 0317-423969
dgr@dgr.nl www.dgr.nl

Handtekening voor akkoord directie,
Naam : ir. P.A.F.M. Reijbroek
Handtekening: ... :

Auteursrecht : De auteursrechten van dit rapport rusten bij zowel opdrachtgever als opdrachtnemer, tenzij schriftelijk anders is/wordt overeengekomen. Alleen degenen bij wie het auteursrecht rust zijn gerechtigd het rapport voor eigen gebruik te vermenigvuldigen, te verspreiden of toe te passen, alsook om het ter informatie aan derden openbaar te maken tegen onderling (= zij bij wie het auteursrecht rust) overeengekomen voorwaarden (kosten, citeren, gebruiken, wijzigen etc).

De informatie in dit rapport is mogelijk deels afkomstig uit de NDFF. Deze informatie mag niet zonder toestemming van BJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar worden gemaakt.

Aansprakelijkheid . : Raadpleging van en eventuele verdere handelingen met/op basis van het door De Groene Ruimte BV geleverde product vallen buiten elke verantwoordelijkheid van opdrachtgever en/of De Groene Ruimte BV.

INHOUD

1.	INLEIDING	2
2.	PLANGEBIED EN HANDELING	3
3.	NADER ONDERZOEK GIERZWALUW	5
3.1.	Uitvoering	5
3.2.	Resultaten	5
3.3.	Conclusie Gierzwaluw	5
4.	NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN	6
4.1.	Uitvoering	6
4.2.	Resultaten	6
4.3.	Conclusie vleermuizen	8
5.	NADER ONDERZOEK STEENMARTER	10
5.1.	Uitvoering	10
5.2.	Resultaten	10
5.3.	Conclusie Steenmarter	10
6.	AANBEVELINGEN	11
	BRONNEN	12
	Bijlage I. Resultaten (veld)bezoeken	

I. INLEIDING

In opdracht van Snoeren Bouwmanagement Dongen BV heeft De Groene Ruimte BV in maart 2018 een ecologische quickscan ingevolge de Wet natuurbescherming (Wnb) uitgevoerd voor het gebouw van het ROC aan de Vossenlaan te Nijmegen.

De quickscan werd uitgevoerd in het kader van een herontwikkeling waarbij de aanwezige elementen geamoveerd zullen worden. Daarna is nieuwbouw gepland van een appartementencomplex en zorgwoningen. De huidige parkeerplaats zal zijn functie blijven behouden. Het totaal aan werkzaamheden wordt 'handeling' genoemd. Deze handeling is in het kader van de Wnb aan te duiden als een 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

Het verstoren van beschermde soorten is wettelijk verboden (Wnb). Bij de initiatiefnemer ligt de bewijslast om aan te tonen dat door de voorgenomen handeling geen beschermde soorten worden verstoord. Indien verstoring door de beoogde handeling niet kan worden voorkómen, dan kan een ontheffing worden aangevraagd (rechtstreeks bij de provincie of middels de Omgevingsvergunning). Alvorens een ontheffing kan worden aangevraagd, dient vastgesteld te worden welke soorten, aantallen en functies worden verstoord.

Uit de quickscan is naar voren gekomen dat jaarrond beschermde nestplaatsen van Gierzwaluw en vaste verblijfplaatsen van vleermuizen (Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis) en Steenmarter niet zijn uit te sluiten. Om vast te stellen van welke soorten en hoeveel nest- en verblijfplaatsen aanwezig zijn werd nader onderzoek geadviseerd, opdat wordt voldaan de Wnb.

Om invulling te geven aan deze wettelijke verplichting heeft Snoeren Bouwmanagement aan De Groene Ruimte gevraagd om een gericht nader onderzoek te doen. Doel van dit onderzoek is krijgen van uitsluitsel over de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van beschermde soorten in het plangebied, alsook de functies die het plangebied voor deze soorten vervult. Op basis van de precieze uitvoering van de beoogde handeling is het daarna mogelijk om te bepalen of verstoring kan worden uitgesloten. Zo niet dan is het wellicht mogelijk om de uitvoering of werkwijze aan te passen opdat verstoring wordt voorkómen; in het andere geval wordt duidelijk voor welke soorten een ontheffing nodig is.

Onderhavige rapportage betreft dit nader onderzoek, gericht op de genoemde soorten(groepen). Het onderzoek is door ervaren ecologen van De Groene Ruimte¹⁾ uitgevoerd conform de richtlijnen en eisen uit de Kennisdocumenten voor Gierzwaluw en Gewone dwergvleermuis en het Vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus, goedgekeurd door het ministerie van EZ.

In hoofdstuk 2 worden het plangebied en de handeling beschreven. In de hoofdstukken 3, 4, en 5 zijn de werkwijze, resultaten en conclusies verwoord van achtereenvolgens Gierzwaluw, vleermuizen en Steenmarter. De aanbevelingen die voortvloeien uit de conclusies zijn weergegeven in hoofdstuk 6. In de bijlagen zijn korte verslagen van de veldbezoeken opgenomen.

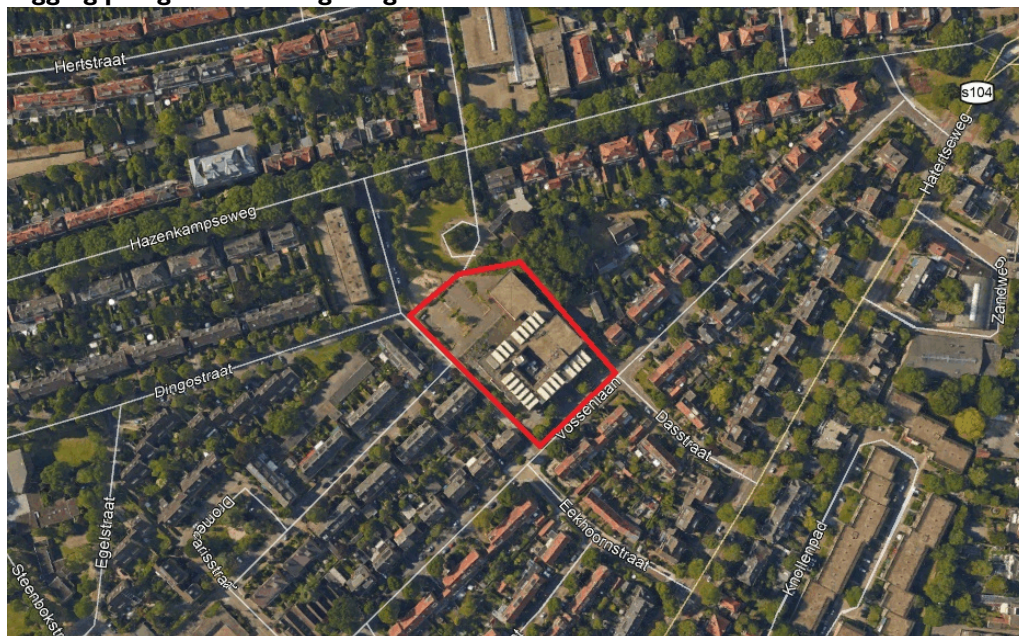
.....
¹⁾ ir. R. Noordhuis, ing. M.W. Bokje, ing. C. Van Reenen, A.A.M. Allema BSc en ing. N.J. Honingh.

2. PLANGEBIED EN HANDELING

Het plangebied ligt aan de Vossenlaan in de Nijmeegse wijk Hazenkamp, binnen Stadsdeel Nijmegen-Midden.

Ligging plangebied in omgeving

De oppervlakte van de kavel is circa 6.700 vierkante meter, waarvan nu 3.000 vierkante meter is bebouwd. In het plangebied is een voormalig schoolgebouw van drie tot vier woonlagen aanwezig. Daarnaast bevinden zich een parkeerplaats en hagen in het plangebied.

ROC Vossenlaan, Nijmegen (bron: Google Earth).

Het voormalige schoolgebouw wordt tegenwoordig (deels) bewoond. Het gebouw is

circa 13 meter hoog. De gevel is verticaal geled en verspringend. Het dak is grotendeels vlak, maar heeft een aantal driehoekige lichtvangers met schuine delen. Het gebouw is deels omheind en verkeerd in een slechte staat van onderhoud.

De beoordeelde handeling betreft de herontwikkeling van de planlocatie. Daaronder valt de sloop en het amoveren van alle aanwezige elementen (behalve de parkeerplaats). Na de sloop is nieuwbouw gepland van een appartementencomplex en zorgwoningen.

Voor een uitgebreidere toelichting: zie de rapportage van de quickscan (de Groene Ruimte, 2018).

3. NADER ONDERZOEK GIERZWALUW

3.1. Uitvoering

In het plangebied is gericht nader onderzoek uitgevoerd naar nesten van Gierzwaluw. Daartoe zijn gedurende voorjaar van 2018 op drie dagen in de periode rond zonsondergang bezoeken gebracht aan het plangebied.

Door een deskundige ecooloog van De Groene Ruimte is, conform de richtlijnen uit het Kennisdocument Gierzwaluw van Blij2 geïnventariseerd op zicht en geluid. Daarbij is het belang van de aanwezige bebouwing voor Gierzwaluw vastgesteld.

Veldbezoeken Gierzwaluw

Datum en tijd		Weersomstandigheden	Uitvoering
08-06-2018	21:00-22:30	Bewolkt, droog, wind 1 Bft, ca. 18°C	M.W. Bokje
19-06-2018	21:00-22:30	Bewolkt, droog, wind 1 Bft, 17°C	M.W. Bokje
03-07-2018	21:00-22:30	Volledig onbewolkt, droog, wind 2 Bft, ca. 24°C	A.A.M. Allema

3.2. Resultaten

Er zijn alleen overvliegende Gierzwaluwen waargenomen. Er is geen binding met het terrein vastgesteld.

3.3. Conclusie Gierzwaluw

- Er zijn geen jaarrond beschermde nesten van Gierzwaluw aanwezig.
- ➡ Er is geen ontheffing nodig voor het verstoren van jaarrond beschermde nesten van Gierzwaluw.

4. NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN

4.1. Uitvoering

Uit de quickscan is gebleken dat vaste verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatzvlieger en Gewone grootoorvleermuis niet uit te sluiten zijn in het plangebied. In het plangebied is derhalve gericht nader onderzoek uitgevoerd naar vaste verblijfplaatsen van de vleermuizen. Daartoe zijn gedurende voorjaar/najaar van 2018 op vier dagen in de schemerperiode veldbezoeken gebracht aan de planlocatie. Door een deskundige ecooloog van De Groene Ruimte is, conform de richtlijnen uit het Vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus geïnventariseerd op zicht en met behulp van een batdetector (Pettersson D240x). Daarbij is het belang van de aanwezige elementen voor vleermuizen vastgesteld.

Wanneer nodig, zijn opnames gemaakt van de vleermuisgeluiden met een Roland R-05 en zijn geluiden geanalyseerd met het programma BatSound versie 4.1 van Pettersson.

Veldbezoeken vleermuizen

Datum en tijd	Weersomstandigheden	Uitvoering
13-06-2018 22.00u-00.00u	Licht bewolkt, helder wordend, 19 - 12°C, wind 1 Bft	M.W. Bokje R. Noordhuis
10-07-2018 02.30u-05.50u	Grotendeels bewolkt, 15°C, droog, wind 2 Bft	R. Noordhuis N.-J. Honingh
11-07-2018 22:00u-00.00u	Grotendeels bewolkt, wind 2 Bft, 22-18°C	C. Van Reenen N.-J. Honingh
30-08-2018 20.30u-23.30u	Half bewolkt, windkracht 1-3, 18°C	M.W. Bokje R. Noordhuis
25-09-2018 19,30u-22,30u	Herlder, droog, 1 Bft 11 - 8° C	M.W. Bokje R. Noordhuis

4.2. Resultaten

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen aanwezig van Gewone dwergvleermuis, Laatzvlieger. Er zijn vier vaste verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis en twee vaste verblijfplaatsen van Laatzvlieger vastgesteld.

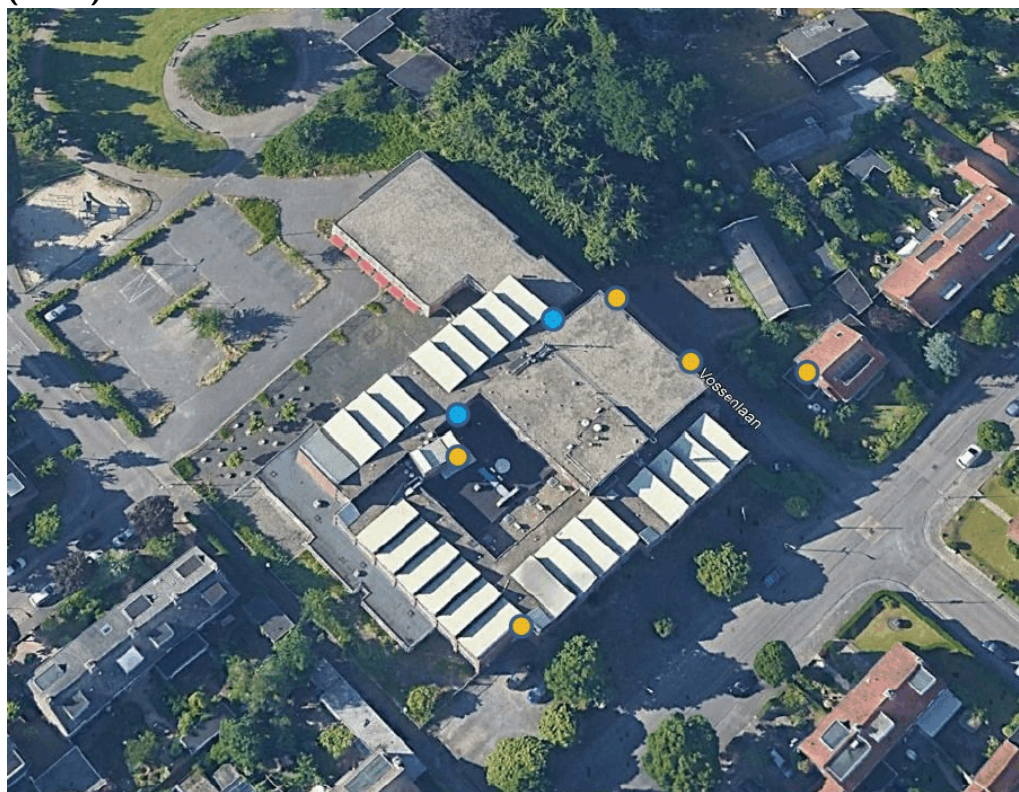
In het plangebied is Gewone grootoorvleermuis en Ruige dwergvleermuis waargenomen. De Gewone grootoorvleermuis jaagt zo nu en dan in het gebouw, maar heeft geen vaste verblijfplaats in het plangebied. Ruige dwergvleermuis is enkele malen waargenomen maar er is geen verblijfplaats van deze soort vastgesteld in het plangebied. Zowel Gewone grootoorvleermuis als Ruige dwergvleermuis hebben hun verblijfplaats buiten het plangebied. De oude schuur ten noordoosten van het plangebied is geschikt als verblijfplaats voor Gewone grootoorvleermuis. In het bijbehorende woonhuis is een zomerverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis aangetroffen.

In het plangebied, rondom het gebouw en met name ten noordoosten ervan, wordt gejaagd door vier soorten vleermuizen: Gewone dwergvleermuis, Laatzvlieger, Ruige dwergvleermuis en Gewone grootoorvleermuis. Het betreft geen essentieel jachtgebied omdat de wijde omgeving van het plangebied eveneens geschikt is als jachtgebied.

In het plangebied is een diffuse vliegroute van enkele Laatvliegers en Gewone dwergvleermuizen van zuid naar noord aanwezig. De Laatvliegers op deze route zijn mogelijk afkomstig de kerk ten zuiden van het plangebied.

Gevonden verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis (oranje) en Laatvlieger (blauw)

Verblijfplaatsen Gewone dwergvleermuis

In het gebouw zijn vier vaste verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis aangetroffen.

- Op het dakterras is een verblijfplaats van Gewone dwergvleermuizen in een nis tussen twee muren in de 'toren'. Het is een zomerverblijfplaats die ook als paarplaats in gebruik is. Er is driemaal een uitvliegend dier geconstateerd bij deze verblijfplaats. De verblijfplaats kan het hele jaar door in gebruik zijn.
- Op de noordoostelijke muur van het oude gedeelte zijn twee verblijfplaatsen vastgesteld op de gevel. De dieren vliegen hier in een nis bij de kozijnen. Het gaat om één tot drie dieren per verblijfplaats. Het gaat hier om zomerverblijfplaatsen die ook als paarplaats in gebruik zijn en het hele jaar door in gebruik kunnen zijn.
- Aan de zuidwestzijde van het bebouw is bij de tweede verdieping een opening bij het kozijn daar waar de muur verspringt. Hier is een zomerverblijfplaats van Gewone dwergvleermuizen vastgesteld. De verblijfplaats wordt gebruikt door één tot drie dieren. Ook deze verblijfplaats kan jaarrond in gebruik zijn. Het is niet duidelijk of de verblijfplaats een functie heeft als paarplaats, dit is niet vastgesteld.

De totale populatie van Gewone dwergvleermuis met verblijfplaatsen in het gebouw in het plangebied heeft een omvang van zes tot twaalf dieren.

Verblijfplaatsen van Laatvlieger

In het gebouw zijn twee vaste verblijfplaatsen van Laatvlieger aangetroffen.

- Er is één zomerverblijfplaats op het dak aangetroffen. Hier is een uitvliegende vleermuis gezien. Er zijn sociale geluiden gehoord waardoor verwacht wordt dat

de verblijfplaats door enkele dieren gebruikt wordt.

- Er is één verblijfplaats vastgesteld boven het portiek aan de noordoostzijde van het oude gedeelte van het pand. Hier is een verblijfplaats aanwezig die toegankelijk is via een opening bij de regenpijp. Deze verblijfplaats wordt gebruikt door één tot enkele dieren.

Het is mogelijk dat deze verblijfplaatsen het hele jaar door in gebruik zijn. Een kraamverblijf wordt uitgesloten omdat de hiervoor typische aanwijzingen niet zijn waargenomen (twee aan twee uitvliegen, meer sociale geluiden, onhandige vlucht van juvenielen).

De totale populatie van Laatvlieger met verblijfplaatsen in het gebouw in het plangebied heeft een omvang van twee tot zes dieren.

4.3. Conclusie vleermuizen

- Door de sloop van het schoolgebouw zullen vier vaste verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis en twee vaste verblijfplaatsen van Laatvlieger worden verstoord en vernield.
- ➡ Voor de handeling is een ontheffing van de Provincie Gelderland noodzakelijk vanwege het verstoren en vernielen van vier vaste verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis en twee vaste verblijfplaatsen Laatvlieger. De werkzaamheden kunnen pas beginnen na het verlenen van de ontheffing. Ook dient de handeling overeenkomstig de door de Provincie in de ontheffing gestelde voorwaarden te worden uitgevoerd.

de groene ruimte

Verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis in de 'toren' op het dak van het pand.

De noordoostelijke muur waar twee verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen zijn vastgesteld.

Invliegopening verblijfplaats Gewone dwergvleermuis.

5. NADER ONDERZOEK STEENMARTER

5.1. Uitvoering

Op geschikte locaties zijn in totaal drie cameravallen geplaatst omdat dat een effectieve methode is gebleken om de aanwezigheid van Steenmarter vast te leggen. De drie plaatsinglocaties zijn tijdens een gerichte veldronde geselecteerd. De camera's zijn op 13 juni 2018 geplaatst en op 30 augustus 2018 weer weggehaald. Tussentijds, op 10 juli, zijn de camera's gecontroleerd waarbij batterijen en geheugenkaart (met de foto's) zijn vervangen.

Veldbezoeken Steenmarter

Datum en tijd	Werkzaamheid	Uitvoering
13-06-2018	plaatsen camera's	M.W. Bokje R. Noordhuis
10-7-2018	vervangen geheugenkaarten en batterijen	R. Noordhuis
30-8-2018	verwijderen camera's	M.W. Bokje R. Noordhuis

5.2. Resultaten

Tijdens het plaatsen van camera's, op 13 juni, zijn oude sporen van (spelende) Steenmarters gevonden op het dak van het gebouw. Ook is op 13 juni een volwassen Steenmarter waargenomen ten oosten van het gebouw. Dit dier kwam niet uit het plangebied. Op 11 juli, tijdens het veldbezoek ten behoeve van vleermuizen, is een juveniele Steenmarter waargenomen. Ook dit dier was niet afkomstig van het plangebied.

De camera's hebben geen opnames van Steenmarter gemaakt en er zijn ook geen verse sporen op, in of nabij het gebouw gevonden die wijzen op een vaste verblijfplaats van Steenmarter.

5.3. Conclusie Steenmarter

- Er is geen vaste verblijfplaats van Steenmarter aanwezig in 2018. Indien het gebouw lang leeg blijft staan kan hier niet worden uitgesloten dat een Steenmarter zich vestigt waardoor een vaste verblijfplaats ontstaat.

➡ Er is geen ontheffing nodig.

6. AANBEVELINGEN

- Omdat door de handeling vaste verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger worden verstoord, dient een ontheffing ingevolge de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de provincie Gelderland. Na verlening van de ontheffing dient het project uitgevoerd te worden conform de voorwaarden in de ontheffing.
- Omdat alternatieve (tijdelijke) voorzieningen veelal ruim van tevoren functioneel moeten zijn (gewenningstijd, eis in ontheffingen), wordt geadviseerd om zo spoedig mogelijk een passend aantal geschikte vleermuiskasten op geschikte plekken op te (laten) hangen in de directe omgeving van het plangebied, vooruitlopend op of parallel aan de procedure voor de ontheffingsaanvraag.
- Indien het gebouw buiten gebruik raakt en het een jaar of langer leeg staat voordat de sloopwerkzaamheden van start gaan, wordt aanbevolen opnieuw te bepalen of er vaste verblijfplaatsen van Steenmarter aanwezig zijn.
- Er dient rekening gehouden te worden met eventuele broedgevallen; het is wettelijk verboden om deze te verstoren.
- Altijd dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht. De zorgplicht geldt zowel voor beschermde als voor niet-beschermde soorten.
- Geadviseerd wordt om een ecologisch werkprotocol op te (laten) stellen, waarin op uitvoeringsniveau is opgenomen welke ecologische maatregelen (eventueel inclusief de voorwaarden uit de ontheffing) tijdens de handeling genomen dienen te worden, uitgezet in de tijd en de fasering van de handeling. In een dergelijk ecologisch werkprotocol is opgenomen op welke wijze rekening wordt gehouden met aanwezige beschermde vleermuizen. Bovendien is hierin opgenomen op welke wijze met niet beschermde soorten en functies rekening wordt gehouden vanuit de zorgplicht.

BRONNEN

De Groene Ruimte, 2018. Quickscan Wnb ROC Vossenlaan, Nijmegen. - Onderzoeksrapport 18864, in opdracht van Snoeren Bouwmanagement Dongen BV.

Bij12, 2017a. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), versie 1.0.

Bij12, 2017b. Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), versie 1.0.

Bij12, 2017c. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), versie 1.0.

Bij12, 2017d. Kennisdocument Gierzwaluw (*Apus apus*), versie 1.0.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2017. Vleermuisprotocol 2017.

BIJLAGE I. RESULTATEN (VELD)BEZOEKEN

Op de volgende pagina's wordt verslag gedaan van de veldbezoeken, welke in het kader van het nader onderzoek naar beschermde soorten zijn gebracht.

Van elk veldbezoek is aangegeven wanneer het is gebracht en onder welke weersomstandigheden. Ook is aangegeven wat de aanleiding van het bezoek was en welke resultaten of waarnemingen het bezoek heeft opgeleverd.

Veldbezoeken hebben plaatsgevonden op de volgende dagen:

- 08-06-2018: verblijfplaatsen Gierzwaluw
- 13-06-2018: verblijfplaatsen vleermuizen en plaatsen camera's Steenmarter;
- 19-06-2018: verblijfplaatsen Gierzwaluw;
- 04-07-2018: verblijfplaatsen Gierzwaluw;
- 10-07-2018: verblijfplaatsen vleermuizen en controleren camera's Steenmarter;
- 11-07-2018: verblijfplaatsen vleermuizen;
- 30-08-2018: verblijfplaatsen vleermuizen;
- 25-09-2018: verblijfplaatsen vleermuizen:

Veldbezoek 8 juni 2018

Tijdstip : 21.00u - 22.30u
Weer : bewolkt, droog, windkracht I Bft, ca. 18°C
Medewerker(s) . : Matthijs Bokje

Werkzaamheden : Gierzwaluw

Resultaten :

- Gierzwaluwen werden met name waargenomen boven de woningen buiten het plangebied ten zuidwesten en zuidoosten van het complex. Soms gierden er 4-5 dieren laag boven de woningen. De verblijfplaatsen konden niet worden vastgesteld. Bij het complex in het plangebied werden enkel zeer hoog overvliegende Gierzwaluwen waargenomen.

Conclusie :

- Er zijn geen in- of uitvliegende Gierzwaluwen waargenomen bij het complex, of waarnemingen die er op wijzen dat Gierzwaluwen binding hebben met het complex.

Overig :

- Aan het einde van het bezoek werd baltsactiviteit van de Gewone dwergvleermuis waargenomen aan de noordoostzijde van het gebouw.

Veldbezoek d.d. 13 juni 2018

Tijdstip : 22.00u - 0.00u
Weer : Licht bewolkt naar helder, droog, windkracht I Bft, ca. 19°C afkoelend naar 12°C
Medewerker(s) . : Matthijs Bokje en Rienk Noordhuis

Werkzaamheden : vleermuizen (na het plaatsen van cameravallen).

Resultaten :

- Aan de noordoostzijde van het hoofdgebouw is een verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis gevonden. Het dier vloog hier uit en heeft daarna nog verscheidene malen aangetikt. Het dier riep ook regelmatig, dus het gaat om een mannelijk dier. Het jachtgedrag was langs de noordoostzijde en zuidwestzijde van het hoofdgebouw. Ook in de 'toren' werd een verblijfplaats gevonden. Rond 22.45u vloog hier een dier in, in een nis tussen twee muurdelen.
- Tussen 23.00u en 23.30u waren er zwermbewegingen van een Laatvlieger op twee locatie. De eerste locatie was boven de zij-ingang van het hoofdgebouw nabij een regenpijp met een invliegmogelijkheid. Het dier tikte hier 10 keer aan en ging af en toe zitten. Op het dakterras aan de noordzijde werd hetzelfde gedrag gezien en de Laatvlieger vloog hier tenslotte in om niet meer te voorschijn te komen.
- In de uitvliegtijd vlogen circa 6 Laatvliegers vanuit het zuiden langs het gebouw. Eén van deze dieren maakte een cirkeltje voor het zuidelijk deel van het hoofdgebouw en vloog daarna langs de noordoostzijde van het gebouw, net als de overige 5

dieren. Het vermoeden bestaat dat de dieren uit een naburige kerk (en uit een naburig huis) zijn gekomen. Ten noorden en oosten van het plangebied werd af en toe een jagende Laatvlieger gehoord.

- Aan de zuidzijde van het gebouw was tweemaal een jagende Gewone dwergvleermuis te horen. Ook bij huizenblokken ten westen van het plangebied was een jagende Gewone dwergvleermuis te horen.
- Er zijn geen waarnemingen gedaan van overige vleermuissoorten op 13 juni.

Conclusie : • Tot nu toe twee zomerverblijfplaatsen van Laatvlieger en twee van Gewone dwergvleermuis (waarvan één vermoedelijk ook paarplaats is).

Overig : • Er werd een vrouwelijke Steenmarter gezien ten oosten van het gebouw. Het dier kwam hier uit de struiken, dus niet uit het plangebied.

- Er zijn op het dakterras sporen gevonden van spelende jonge steenmarters. Het betrof voetafdrukken op regenpijpen en generatoren, alsmede enkele verscheurde tennisballen. De sporen waren tenminste een jaar oud. In het hoofdgebouw (noordzijde hoogste verdieping) waren tienduizenden dode vliegen aanwezig en een dode kraai. Mogelijk is er in het gebouw recent een nest van Steenmarter geweest. De vliegen waren op een paar na dood, terwijl tijdens de quickscan in maart nog veel levende vliegen aanwezig waren.
- In één van de lokalen werden vliedervleugeltjes aangetroffen wat kan wijzen op bezoek van een Gewone grootoorvleermuis.

Veldbezoek d.d. 19 juni 2018

Tijdstip : 21.00u - 22.30u

Weer : bewolkt, droog, windkracht I Bft, ca. 17°C

Medewerker(s) . : Matthijs Bokje

Werkzaamheden : Inventarisatie Gierzwaluw

Resultaten : • Ten oosten van het plangebied, in de woonwijk, veel Gierzwaluwactiviteit. Daar zijn met zekerheid nesten aanwezig. In het plangebied zelf werden in het geheel geen Gierzwaluwen waargenomen, ook niet overvliegend.

Conclusie : • Er zijn geen nesten van Gierzwaluwen aangetroffen.

Overig : • Aan het einde van het bezoek, rond 22.30, werden reeds een aantal Gewone dwergvleermuizen aan de noordkant van het gebouw waargenomen.

Veldbezoek d.d. 3 juli 2018

Tijdstip : 21.00u - 22.30u
Weer : Helder, droog, windkracht 2 Bft, ca. 24°C
Medewerker(s) . : Albert Allema

Werkzaamheden : Inventarisatie Gierzwaluw

Resultaten :

- Om 21.15u een groep Gierzwaluwen hoog overvliegend
- Geen waarnemingen die wijzen op terreinbinding

Conclusie :

- Geen jaarrond beschermde nesten van Gierzwaluw.

Veldbezoek d.d. 10 juli 2018

Tijdstip : 2.30u - 5.50u
Weer : Grotendeels bewolkt, droog, windkracht 2 Bft, ca. 15°C
Medewerker(s) . : Nanning-Jan Honingh en Rienk Noordhuis

Werkzaamheden : vleermuizen en verwisselen SD kaartjes en batterijen camera's

Resultaten :

- Twee à drie vliegbewegingen van Gewone dwergvleermuis boven op het dak. Er lagen twee poepjes onder de verblijfplaats. Geen aanwijzingen dat er op het dak een kolonieverblijfplaats is. De vliegbewegingen waren voor 4.00u
- Gewone dwergvleermuis vloog in bij het middelste kozijn in een hoek van het meest zuidelijke deel van het gebouw. Invliegend rond 4.00u.
- Gewone dwergvleermuis invliegend bij het noordoosten van het oude gebouw direct ten zuiden van de achteringang. Het dier vloog in tussen kozijn en muur op de hoogste verdieping, conform de waarnemingen van 13 juni.
- Bij het noordelijke gebouw was sprake van een 'aanvlieger' tegen de noordwestelijke muur. Hier is uiteindelijk geen invlieger gezien van Gewone dwergvleermuis.
- Gewone dwergvleermuis invliegend in kopse (kleine) gevel van naburig woonhuis ten oosten van het gebouw. Dit was rond 5.00u. Dit dier was vergezeld door een tweede dier, tot circa 5.00u nog aan het jagen boven de sparren. Het tweede dier vloog om de hoek van het gebouw en verdween ergens aan de voorgevel uit zicht.
- Gewone dwergvleermuizen tikten op verschillende plaatsen bij het meest oostelijk deel van het pand aan, onder andere bij hoge open stootvoegen en regenpijpen. Er was geen sprake van uitgebreid zwermgedrag.
- Tweemaal werd een Ruige dwergvleermuis bij het oostelijk deel van het pand waargenomen, rond 4 uur.

Conclusie :

- Geen nieuwe verblijfplaatsen vastgesteld. Wel Ruige dwerg-

vleermuis gehoord.

- Overig : • Op de SD-kaartjes stonden alleen vogels, Ekster, Zwarte kraai, Houtduif en Merel. De camera's hadden veel gefotografeerd maar vrijwel alles overdag. Een aantal nachtfoto's konden niet verklaard worden. Er stonden geen foto's van Steenmarters op de SD-kaartjes en er is tijdens het veldwerk geen waarneming gedaan van Steenmarter.

Veldbezoek d.d. 11 juli 2018

Tijdstip : 22.00u - 00.00u

Weer : grotendeels bewolkt, wind 2 Bft, ca. 22-18°C

Medewerker(s) : Kees van Reenen en Nanning-Jan Honingh

Werkzaamheden : inventarisatie vleermuizen. Het betreft een avondbezoek ten behoeve van aanwezigheid van Laatvlieger.

- Resultaten : • Gewone dwergvleermuis: 1 uitvlieger hoog uit NO-gevel (mogelijk twee verblijfplaats op deze gevel); vliegbewegingen in portiek NO-kant; foeragerende ex. NO- en ZO-zijde en rond N-hoek.
- Verblijfplaats op "dakterras" opnieuw bevestiging van verblijfplaats Gewone dwergvleermuis in 'toren'.
 - Laatvlieger: overvlieger pleintje noordoostkant vanaf O-hoek, waarschijnlijk niet uit fabriek; overvlieger pad tussen NO-zijde en bosje, mogelijk afkomstig uit portiek; foeragegedrag boven bosje en pleintje NO-zijde
 - Ruige dwergvleermuis: vermoedelijk foeragerend in bosje

- Conclusie : • De verblijfplaats van de Laatvlieger aan de noordoostzijde van het pand komt opnieuw in beeld. De overige verblijfplaatsen zijn niet nieuw.

- Overig : • Een jonge Steenmarter steekt vanuit de Dasstraat de Vossenlaan over.

Veldbezoek d.d. 30 augustus 2018

Tijdstip : 20.30u - 23.30u

Weer : Half bewolkt, droog, windkracht 1-3 Bft, ca. 18°C

Medewerker(s) : Matthijs Bokje en Rienk Noordhuis

Werkzaamheden : inventarisatie vleermuizen en verwijderen camera's

- Resultaten : • Vlak voor zonsondergang verscheen de eerste Gewone dwergvleermuis in de tuin ten noorden van het plangebied.
- Op het dak werden kort na zonsondergang 3 uitvliegende

Gewone dwergvleermuizen vastgesteld. De dieren kwamen uit een dilatatievoeg.

- Vroeg in de uitvliegtijd is een uitvlieger van de Gewone dwergvleermuis waargenomen in het woonhuis met rode pannen ten noordoosten van het pand.
- Bij de noordoostelijk muur van het oude gedeelte van het gebouw werden 1 tot 2 jagende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Er werd later op de avond ook fanatiek geroepen. Mestsporen werden gevonden op het oostelijk deel van deze muur, daar waar ook tijdens de quickscan mestsporen werden gevonden.
- Aan de westzijde van het gebouw zijn slechts enkele vliegbevingen van vleermuizen waargenomen. Nabij de woonblokken buiten het plangebied werd een jagende Gewone dwergvleermuis waargenomen. Er is eenmaal een Ruige dwergvleermuis nabij de nieuwe uitbouw waargenomen.
- Rond 23.10u werd een kort zwermende Laatvlieger bij de noordoostelijke muur van het oude gedeelte waargenomen.
- Om 23.18u werd een Gewone grootoorvleermuis waargenomen zwermend bij een rooster in het ketelhuis op het dak. Het dier is hier zeer waarschijnlijk ingevlogen.
- Bij de nieuwere uitbouw aan het noorden van het pand zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Er is nauwkeurig gezocht naar mestsporen van vleermuizen en deze zijn niet gevonden.

- Conclusie :
- Er is één verblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis vastgesteld.
 - Een zwermende Laatvlieger heeft vermoedelijk zijn verblijfplaats nabij de zwermlocatie. De exacte locatie is niet vastgesteld.
 - Een Gewone grootoorvleermuis heeft vermoedelijk een verblijfplaats in het ketelhuis. Dit wordt getoetst bij het bezoek van 25 september.
- Overig :
- Er is een Egel waargenomen aan de zuidwestzijde van het pand. Er zijn ten noordwesten ook geluiden gehoord, mogelijk afkomstig van een daar aanwezige Steenmarter

Veldbezoek d.d. 25 september 2018

Tijdstip : 19.30u - 22.40u

Weer : helder, droog, windkracht I Bft, ca. 11 -8 °C

Medewerker(s) . : Matthijs Bokje en Nanning-Jan Honingh

Werkzaamheden : Inventarisatie vleermuizen

- Resultaten :
- Weinig waarnemingen van vleermuizen zijn gedaan.
 - Voor zonsondergang is het ketelhuis geïnspecteerd omdat hier bij het vorige bezoek een Gewone grootoorvleermuis naar binnen was gevlogen via het rooster. In het rooster zat

inderdaad een groot gat. Het ketelhuis staat vol met loeiende machines en het is er erg warm. Er waren geen wegkruiphoekjes en er zijn geen sporen van vleermuizen aangetroffen. Daarom wordt geconcludeerd dat de vleermuis hier alleen op vlinders kwam jagen of het vertrek inspecteerde op geschiktheid.

- Om 20.10u werd pas de eerste passerende Gewone dwergvleermuis gezien/gehoord. Het dier leek vanaf het dak te komen en vloog langs de oostgevel omlaag om vervolgens uit het zicht te verdwijnen. Om 20.50u werd kort een Gewone dwergvleermuis waargenomen, foeragerend op het dakterras. Rond 22.10u zeer kort en zeer luid een Ruige dwergvleermuis baltsend boven het dak, niet vanuit een verblijfplaats maar vliegend. Geen andere waarnemingen gedaan.

Conclusie : • De Gewone grootoorvleermuis heeft geen vaste verblijfplaatsen in het pand, maar komt soms binnen op het te inspecteren of er te jagen. Er zijn geen nieuwe verblijfplaatsen vastgesteld.

Overig : • Geen bijzonderheden.